

הכפר

של הכפר

כפר-חב"ד ארץ-הקודש

מדור חדש!
חידת הכפר
אמצו את הראש
וזכו בפרס גדול
עמוד אחורי

עוד יוסף חי
ראיון החודש עם
ר' יוסף ברנס

אלול בפתח
בינינו מאת
הרב מנחם ברוד

המבט והנס
שליח מהכפר עם
הרב בנימין קרניאל

סדן שמייצרים עליו חסידים

מפעלי הקיץ של כפר-חב"ד בתמונות

דבר מלכות

קטעים מדברי הרבי לחודש אלול הממשמש ובא

צעקה אחת פנימית

גם מי שנמצא ב"שדה" שאינו מקום יישוב, אלא מקום של צמיחת עשב, מאכל בהמה, שמורה על נפש הבהמית, ועד ל"עשו גו' איש שדה" - הרי בחודש אלול בא הרבי אליו בהיותו בשדה, ולא זו בלבד שהרבי אינו כועס (ברוגז) על הטרחה שהטריחוהו לבוא למקום ירוד כזה, אלא אדרבה, מקבלו בסבר פנים יפות ומראה לו פנים שוחקות, מתוך שמחה שממתיקה דינים (כידוע הסיפור עם אדמו"ר הזקן במאסר).

כשהרבי בא לשדה רשאיין כל מי שרוצה להקביל פניו, וכולם עומדים מוכנים להקביל פניו, ולא צריכים אפילו להידחף... כיוון שהרבי עצמו מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומשפיע לכולם. צריכים רק לא להיות טיפש ולצעוק "אבא הצילני".... לא תובעים גדולות ונפלאות, אלא צעקה אחת פנימית: "אבא אבא הצילני, אבא אבא רחמני"...

(מהתועדות ח"י באלול ה'תש"י)

להוריד למעשה בפועל

העיקר הוא - שהנתינת כוח דחודש אלול (כאשר "אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו") נמשכת ובאה במעשה בפועל ("המעשה הוא העיקר"), בכללות מעשינו ועבודתנו במשך כל השנה כולה.

(התועדות תשמ"ב, כרך ד, עמ' 2138)

הקרבה מעוררת שמחה

מכיוון שיהודי יודע שבאלול "המלך בשדה", והוא יורד אליו כפי

יוצא־לאור ע"י ועד כפר־חב"ד

עורך: זלמן רודרמן

משתתפים: יוסף יצחק קמיניצקי, מנחם ברוד, שלמה הרשקוף, שלמה־מאיר מארק, שמואל רסקין, שמוליק אירכמן, שרון גושן.

צילום: COL. מאיר דהן, מאיר אלפסי, יואל בליניצקי, שמוליק סופר, ברלה שיינר.

צילום השער והגלריה בפנים: מאיר דהן

דוא"ל: oirechman@gmail.com

דבר הרב

אל תושבי הכפר שיחיו שלום וברכה!

עומדים אנו לקראת סיום ימי בין־הזמנים, ימים שבהם נחנו קמעה וצברנו כוחות מחודשים לקראת השנה הבעל"ט ולקראת זמן הלימודים החדש בשיבות, בכללים, בחדרים ובבתי־הספר. וכל זה מתרחש בסמיכות לחודש אלול, חודש הרחמים והסליחות, ימים שבהם יהודים עורכים חשבון־נפש ומשתדלים לחזור בתשובה שלמה ולשפר את הנהגתם.

שנה חדשה וזמן לימודים חדש הם מועד טוב וראוי לקבלת החלטות טובות בכיוון זה - החלטות להתחזק במצוות שבין אדם למקום ובמצוות שבין אדם לחברו. לנהוג כבוד בזולת וברכשו, להוסיף בלימוד תורה, להקפיד ביתר־שאת על קיום הלכות השולחן־ערוך ומנהגי רבותינו נשיאינו, ולהחדיר בבית ובסביבה כולה אווירה חסידית יותר.

באופן מיוחד ברצוני לעורר את הציבור בנקודה מסויימת, חשובה מאין כמותה: מובא במאמרי חז"ל וגם בהלכה, אשר לא

המד"א הגה"ח הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א

רק הלימודים עצמם הם קודש, אלא גם ההכנה ללימוד צריכה להיעשות על טהרת הקודש. אי־לכך, הופעת האימהות בהבאת ילדיהן שיחי למוסדות החינוך חייבת להלום את המעמד הקדוש, בתלבושת של בת ישראל כשרה וצנועה, ללא שום פשרה! הדברים כוללים הן כיסוי הראש בפאה בלבד, הן תלבושת סגורה, רחבה וארוכה די הצורך והן גריבת גרביים. גם האיפור חייב להיות צנוע.

הנהגה זו הכרחית הן להורים והן לילדים, אשר עז רצון כל אחד ואחת לראותם מצליחים בלימוד תורתנו הקדושה ולרוות מהם נחת חסידותי אמיתי.

לשכת הרבנות תפקח בע"ה על יישום הדברים הנ"ל.

הנני לאחל לכל אחד ואחת מתושבי כפר־חב"ד שיחי' "כתיבה וחתימה טובה" בכל המצטרך בבני, חיי ומזוני, עדי נזכה לימים שבהם "הטובה תהיה מושפעת הרבה", בגאולה האמיתית והשלמה תכף ומיד ממש.

בברכה מרובה
הרב מרדכי שמואל אשכנזי

דבר היו"ר

תושבים יקרים!

בימים אלה מסתיימים מפעלי הקיץ של כפר־חב"ד. במשך שבועות ארוכים שקק הכפר פעילות חינוכית ענפה שהקיפה את רוב שעות היממה. בכל פינה ופינה ניתן היה להבחין בשלטים, בכרזות ססגוניות ובסיסמאות חסידיות משובבות, כאשר בתווך אלפי ילדים וילדות כ"י נוטלים חלק בפעילות.

דומה כי פעילות נהדרת זו היא אחד המיזמים היותר מוצלחים שבהם יכול כפר־חב"ד להשתבח. ספק רב אם יש קהילה נוספת כלשהי שבה מתאפשר לכל ילד וילדה להשתלב בתקופת הקיץ בפעילות חווייתית מלאה, בתשלום שהוא זול באופן חסר תקדים.

מאחורי מערכת הפעילות של שני חודשי הקיץ לבנות ושל שלושת השבועות לבנים, עומדת הגישה הבסיסית שאימץ ועד כפר־חב"ד ולפיה מקומו של החינוך הינו בראש סולם העדיפויות. ההחלטה העקרונית שהתקבלה הייתה שלא יישאר אף ילד אחד בכפר, שלא יוכל להשתלב במפעלי הקיץ בגלל קושי תקציבי.

ואכן, את ההשפעה הברוכה של פעילות זו אפשר לראות בבית־הכנסת, ברחוב וגם בבית.

ר' בנימין ליפשיץ

יעידו על כך מאות התגובות שקיבלנו מהורי הילדים, עלי־פה ובכתב.

בצד השני של המטבע עומדות תופעות שוליים קטנות בהיקפן אך מקוממות מאוד, של פעולות השחתה ופגיעה ברכוש הציבור. דוגמה מצערת לכך פגשנו בשבועות האחרונים כאשר חלק ממשטח הגומי בגן הציבורי החדש בשכונת לוי־יצחק ב' הוצת והושחת, וביריעת ההצללה של הגן נקרעו קרעים זדוניים (צילום הנזקים מופיע במדור 'חדשות הכפר'). זהו גן שהושקע בו הון רב ופגיעה בו פוגעת בציבור גדול. אנו קוראים להורים להשגיח על ילדיהם ולהעמידם על חומרתם של מעשי השחתה למיניהם.

למרות זאת, בימים אלה ממש התחלנו בהרחבת ובשכלול הגן הציבורי בשיכונים־החדשים, גם־כן בעלות גבוהה. על כולנו לחוש שותפים לאחריות על הנעשה בכפר ולהבין כי שמירה על רכוש הציבור, רכוש כולנו, היא תנאי הכרחי להמשך ההשקעה בפיתוח חזות הכפר ושטחי הציבור שבו.

כתיבה וחתימה טובה,
ושנת חינוך מוצלחת!

בברכת אחים
בנימין ליפשיץ

אם כבר יהודים, אז לחיות כיהודים

בטרם מלאה לו שנה נלקח יוסף הקטן למחנה-מעבר בדרך לאושוויץ, אבל מחלת פוליו שתקפה אותו הצילה את חייו ואת חיי אביו ואחותו • לעומתם, האם ושני אחיה הועברו למחנה סוביבור ושם נספו • סיפורו המרגש של האופטיקאי ר' יוסף ברנס שיחי, ששרד מהתופת בנס, שניתב את דרכו אל התורה ושנשמתו נמשכה לחב"ד • במשקפיים של חסיד

צילום: ר' בלינקו • באדיבות ארכיון 'כפר חב"ד'

סיפורו של ר' יוסף ברנס, המוכר היטב לתושבי כפר-חב"ד כחסיד נעים הליכות וכאופטיקאי מומחה בעל וותק רב, מחזיר אותנו אל יום לא-בהיר אחד בשנת תרצ"ד. אותו יום ישב בבית-קפה ברלינאי איש צעיר ששמו ורנר (גרשון) בירנץ ולגם מספל קפה מהביל. הוא היה אדם צעיר ומצליח שהתערה היטב בחיי העיר ה'נאורה' והתאים את עצמו לרוחות הקדמה. בהשכלתו היה ורנר כלכלן ואף עבד תקופה בבנק, אך באווירת הימים ההם פוטר מעבודתו ופנה לענף הפרסום. עתה לעלל ורנר בדפיו של היומון והביט מבעד לחלון אל הרחוב ההומה. תמונות של הפיטרר וציטוטים מתלהמים מנאומי מילאו את עמודי העיתון וביטאו את רוח העוועים ששטפה את גרמניה. בין היהודים ניטש ויכוח אם אמנם מתכוון היטלר ימ"ש לממש את רעיונותיו והצהרותיו על בסיס 'תורת הגזע' שהגה או שמא זהו שיעון חולף שיסתיים בדיבורים בלבד. גם ורנר עצמו התחבט בשאלה.

לפתע קלטו אוזניו קטעי שיחה משולחן סמוך. הוא התנתק מהרהוריו, ולא הופתע לגלות כי גם אלו עוסקים בלאומנות הפשיסטית שאפפה באותם ימים את גרמניה: הנאציזם, היטלר, הגזע הארי... והבעיה היהודית. הוא שמע אותם מונים שלל 'חסרונות' באופי היהודי, ומישהו אמר: "היהודים האלה פחדנים, אין להם אומץ".

זה היה הרגע שבו ורנר התקשה לשבת על מקומו ולהחריש. כאדם גברתן שמימש את יכולותיו הפיזיות בלימודי אגרוף במועדון יהודי הוא היה נחרץ ברצונו להוכיח מי מהיושבים בבית-הקפה פחדן ומי אמיץ. "אולי נלך החוצה ונפתור את העניין בינינו", הציע להם ללא שמץ של מורא. חברות הצעירים ששיחתם הופרעה הביטה לעברו בבוז. מצד שני, הם לא היו יכולים להרשות לעצמם שלא להיענות לאתגר שהציב להם היהודי החצוף. עד מהרה התבררה להם טעותם. ורנר בירנץ לא נזקק ליותר מדקה אחת כדי לגרום להם להתחרט על הרגע שבו הסכימו להתעמת איתו. לפחות אחד מהם נגרר הביתה על ידי חבריו ונזקק בסיומו של הדוקרם הקצר לטיפול רפואי.

למחרת נודע לורנר שהמשרה פתחה בחיפוש אחר "היהודי הבזוי שהעז להכות גרמני גאה". בהבלחה של רגע החליט ורנר להימלט מהמדינה. לאן? להולנד השכנה. שמה של המדינה שהייתה ניטראלית במלחמת העולם הראשונה קסם ליהודים המאוימים. בירנץ, שידע עד כמה קשה יהיה להשיג אשרת-כניסה להולנד, לא חסך במאמצים כדי להימלט מגרמניה.

נודע לו שמאורגנות נסיעות הלך-ושוב ולשם כך הגיש בקשה ואף קיבל כרטיס-מעבר זמני. "הכרטיס נועד ליום המחרת", מספר בנו, ר' יוסף ברנס. "אבא רצה להביא עמו מעט כסף לאמסטרדם, ומאחר שנאסר להוציא כסף

של יהודי הולנד אל המחנות. "אבא נחשב לפליט מגרמניה", מסביר ר' יוסף, "ועבור ההולנדים ה'טובים', כביכול, הוא היה גרמני לכל דבר. היה עליו לפקוד מידי יום את תחנת משטרת ההגירה כדי לקבל חתימה ואישור שהוא איננו מסתתר אלא נמצא תחת עיניהם הפקוחות של השלטונות. ושאיש לא יחשוב אפילו לרגע שההולנדים התייחסו יפה יותר ליהודים; ההיפך, הם היו יותר 'גרמנים' מהגרמנים. ההולנדים עזרו לגרמנים להשמיד כמה שיותר יהודים. הם הצליחו, לדאבונו".

המחלה הצילה

באמצע שנת תש"ג נלקח יוסף הקטן, שעוד טרם מלאה לו אפילו שנה, אל מחנה המעבר הנאצי וסטרבורק, ממנו הופנו היהודים אל מחנות-ההשמדה. קודם לכן נצטוו יהודי אמסטרדם להתאסף בבניין התיאטרון העירוני. נאמר להם כי פניהם למחנות-עבודה. איש לא גילה להם את האמת, שבעצם מדובר בתחנת מעבר קצרה בלבד בדרך למשרפות אושוויץ. "כל אחד הביא עמו מזוודה עם חפצים שישמשוהו במהלך העבודה", מספר ר' יוסף בקול עצוב, "ואבי הביא עמו בתמימותו שוץ מעורר, כי הוא שמע שבמחנה עבודה יש לקום מוקדם, והמאחר נענש...". השעון, דרך-אגב, עדיין קיים, כמזכרת אומללה לאותם ימים נוראים.

אמו סופיה הופרדה מאביו ומבנה, ונלקחה היישר למחנה סוביבור שבפולין, ממנו לא שבה עוד. גם סופם של שני אחיה של סופיה היה מר. האחד, שהיה נשוי ועדיין בלי ילדים - נספה באושוויץ. השני ניסה להתחבא בתעלת-ביוב במשך לילה שלם, הצטנן מהמים הקרים, לקה בדלקת-ריאות ונפח את נשמתו.

"למעשה, בשלב מוקדם יותר של המלחמה הייתה לאמא הזומנות לצאת מהולנד ולהציל את נפשה", מספר ר' יוסף. "באותו זמן הנפיקו השלטונות ההולנדיים אשרות נסיעה מיוחדות לאנגליה בעבור ילדים יתומים או חולים. כל קבוצה מנתה 40 או 50 ילדים, והייתה מלווה במדריך או מדריכה. הם היו נוסעים לאנגליה ונשארים בה. תחנת היציאה הייתה בנמל הוק-פאן הולנד (בתרגום מהולנדית: 'פינה של

של יהודי המדינה. בתי-הספר היהודיים הופרדו ממערכת החינוך הכללית. הגרמנים הודיעו כי מכאן והלאה כל חנות יהודית תנוהל על-ידם. שערי המוסדות להשכלה גבוהה נסגרו בפני צעירים יהודים. בנוסף לכך הוחרמו כספי היהודים שהוחזקו בבנקים והם אף נצטוו להביא לנקודות-איסוף את כל התכשיטים וחפצי-הערך שברשותם. בהמשך חוייבו לענוד טלאי צהוב עם מגן דוד והמילה "יהודי". באמצע חודש אב תש"ב החל גירוש כללי

לידת המבורג שבגרמניה, שנמלטה אף היא לאמסטרדם ביחד עם שני אחיה, בעוד שתיים מאחיותיה היגרו לאנגליה. בשנת תרנ"צ נולדה לזוג בת, וכעבור ארבע שנים בנם השני - יוסף. בראשית חודש אייר ת"ש הפציצו הגרמנים את עיר הנמל ההולנדית, רוטרדם, מן האוויר, בדרכם הקצרה לכיבוש המדינה כולה. חייהם של כ-110 אלף יהודי הולנד, תחת הכיבוש הגרמני, נעשו קשים מיום ליום. בראשית תש"א חלה החמרה משמעותית בתנאי החיים

מגרמניה, הוא הגה תחבולה: העמיד פנים כי הוא חולה במחלה מידבקת, הצמיד תחבושות לחזהו והזהיר את שומרי-הגבול שלא יסירו אותם מחשש להידבקות. כך עבר בשלום את הגבול עם כספו".

יותר 'גרמנים' מהגרמנים

האם בא אל המנוחה ואל הנחלה? ביתיים נראה היה שכן. ברנס נישא לסופיה, יהודייה

לחיות כיהודים

אחרי תקופת השיקום שבה המשפחה והתאחדה, הפעם בהולנד. יוסף נשלח עליידי אביו - שבינתיים נישא שנית - לבית־יתומים, כדי שיזכה שם לטיפול נאות במחלתו, וכן למסגרת לימודית מתאימה. באותן שנים כלל לא ידע שהוא יהודי. רק בגיל 10 שמע לראשונה מאביו כי הם יהודים.

"לידיעה הזו לא הייתה כל משמעות לגביי", זוכר ר' יוסף בבהירות. "זה לא ריגש אותי ולא 'דיבר' אליי. הייתי עדיין ילד, והתייחסתי לכך בשוויון־נפש. האווירה ברחוב לא הייתה אנטישמית, ולכן לא הייתה לי סיבה לחוש נחיתות כלשהי. בלבי אמרתי שיש יהודים כשם שיש עוד עשרות עמים ולאומים".

אך למרבה הפלא, למרות תחושת אי־השייכות הזו, החלה 'נקודת היהדות' להתעורר אט־אט בליבו של יוסף. "סקרנה אותי העובדה שאבא הרבה לאזכר יהודים בשיחותינו. הוא היה אומר, למשל, 'היום פגשתי יהודי', 'היום נסעתי ברכבת ופגשתי יהודי'. חשתי כי בכל־זאת יש משהו מאחורי הידיעה שאנו יהודים. מצד שני, כשהעליתי את הנושא הזה בבית וביקשתי להרחיב עליו את הדיבור, אבא היה מחליף מיד נושא. הוא לא אהב לעסוק בכך".

היחס הסותר של האב ליהדותו בלבד את בנו, שהחל להתעניין כשהגיע לבגרות באמונות ודתות. "בספרייה של בית־הספר שבו למדתי היו כל מיני ספרים, ואני התחלתי לקרוא בשקיקה כל מה שקשור לדת. קראתי על נצרות, על בודהיזם וגם - להבדיל - על יהדות. ברגע מסוים אמרתי לעצמי: הרי נולדתי יהודי, אז מדוע שלא אבדוק תחילה את העניין הזה?...".

"אבא העמיד פנים כי הוא חולה במחלה מידבקת, הצמיד תחבושות לחזהו והזהיר את שומרי־הגבול שלא יסירו אותם מחשש להידבקות. כך עבר בשלום את הגבול עם כספו"

הולנד). אמי עבדה בליווי הקבוצות עד הנמל. יום אחד הודיעו לה הממונים שחסרה מדריכה, והציעו לה למלא את התפקיד. הפיתוי היה רב: אם תתלווה לקבוצה, תוכל להישאר בלונדון ולהציל את חייה. היא הגיבה בנחרצות: 'לא, אינני יכולה להצטרף, יש לי בעל וילדים, לא אעזוב אותם'.

בעוד ענפים ממשפחתו הקרובה הולכים ונגדעים בזה אחר זה עליידי הנאצים, לקה יוסף התינוק שנמצא עם אביו ואחותו בווסטרבורק במחלת הפוליו (שיתוק ילדים), ורותק למיטתו. 'לגרמנים המסודרים' לא היה סיור נאות להעבירני ברכבת במצב של שכובה, וכך נדחה שוב ושוב שילוחנו לאושוויץ, עד שהמלחמה הסתיימה", מספר ר' יוסף, שכל ידיעותיו מאותם ימים ניזונות ממידע שסיפר לו אביו. מסתבר שמחלתו של יוסף הצילה אותו, את אביו ואת אחותו ליז. כולם שרדו את המלחמה, אך גופו של יוסף נתקף מספר פעמים בדלקת־ריאות ובמחלות אחרות. "אני זוכר שאבא היה אומר לי בבדיחותא, ש'כאשר ישאלו אותך באלו מחלות חלית, עדיף שתמנה את המחלות שבהן לא חלית, כי הרשימה שלהן קצרה יותר מחברתה", אומר ר' יוסף בהומור האופייני לו. "אבל ברוך ה', בהמשך חיי כמעט שלא חליתי אף־פעם. כנראה שמה שעברתי שם, במחנה, חיסן וחישל את גופי".

עם תום המלחמה נותר ורנר בודד בעולמו, עם ילדה צעירה וילד צעיר עוד יותר, חולה פוליו. את רגעי השחרור זוכר ר' יוסף במעומעם. הצער הנורא על מות האם נמהל בצורך להשתקם ולהתמודד עם המחלה הקשה. יוסף הפעוט הועבר למשמרת אצל שתי דודותיו, אחיותיה של אמו, שהרעיפו עליו חום ואהבה. אחותו השתקמה בשוויץ.

מהקריאה בספרים הסיק יוסף כי היהדות אינה ניתנת להמרה, ומי שנולד יהודי יישאר כזה. "יום אחד פשוט אמרתי את זה לאבי. 'לא יעזור לך כמה שתנסה לברוח מיהדותך, תמיד תישאר יהודי'", מספר ר' יוסף. "הוספתי: 'בשביל השכן הגוי - תמיד נישאר יהודים. זה חלק בלתי נפרד מאיתנו'. אבא לא־ממש הזדהה עם גישתי זו".

מסקנתו של יוסף הייתה שאם כבר יהודים, אז צריך גם לחיות כיהודים. הוא הצטרף לגרעין מקומי של תנועת 'בני עקיבא', במסגרתו גם ביקר בארץ ובהמשך נעשה מדריך בעצמו בתנועה.

ואז, בתחנה הזאת של חייו, פגש יוסף את החסיד חב"ד הראשון בחייו. "שמו היה ר' משה פישר, שכיום מתגורר בירושלים, ושימש שליח הסוכנות־היהודית בהולנד. הוא החזיר סטנדרטים חב"דיים לפעילות", זוכר ר' יוסף. "הוא לא ישב במשרד והמתין שיפנו אליו, אלא היה יוצא לחפש יהודים ומקרבים ליהדות. נפשנו נקשרה, ואני הייתי מצטרף אליו לחלק מהפעילויות הללו".

יוסף הצעיר הוקסם מאישיותו של פישר והחליט ללכת בדרכו ולדבוק בחב"ד. "אהבתי את מסירות־הנפש שלו, ובנוסף נוכחתי לראות כי בחב"ד כל מנהג ומנהג מושתת על מסורת ארוכה. גם העובדה שאנשים אינם פועלים כפרטים בודדים אלא יש להם רבי המדריך ומנווט אותם אל היעדים הנכונים - שבתה את ליבי. ר' משה פישר השפיע רבות על 'בני עקיבא', בין היתר בזכות מפגשים שיזמתי בינו לבין הצעירים".

הרבי מורה לעבור לכפר

ר' יוסף שאב השראה גם מדמותו של הרה"ח ר' יעקב פרידריך מאנטוורפן, חסיד חב"ד שהגיע תכופות לאמסטרדם וערך התוועדויות חסידיות לקירוב צעירים. הוא אימץ את דרכה של חב"ד בכל רמ"ח ושס"ה, ועוד בהולנד סייע בתרגום שיחות־הקודש של הרבי לשפת המקום. "באותו זמן, גם משפחת פורסט דבקה בדרכה של חב"ד, וביחד היינו מעין חבורה מגובשת", הוא זוכר וניצוץ ניצת בעיניו.

"הוא לא ישב במשרד והמתין שיפנו אליו, אלא היה יוצא לחפש יהודים ומקרבים ליהדות. נפשנו נקשרה, ואני הייתי מצטרף אליו לחלק מהפעילויות הללו"

כשהגיע לפרקו, נישא ר' יוסף לרעייתו, מרת רוזה ששימשה מדריכה בבית־הספר 'בית רבקה' בייער שבצרפת. החתונה נחוגה בישיבת חב"ד בברינואה, בהשתתפות המשפיע ר' ישראל־נח בליניצקי ע"ה המכונה ר' ישראל־נח הגדול. "תזמורת אמנם לא הייתה בחתונה, אך השמחה החסידית עלתה על גדותיה", מספר ר' יוסף, הזוכר את ראשי־הישיבה, הגאון החסיד הרב יוסף גולדברג ע"ה "רוקד ורוקד ללא הפוגה".

זמן מה לאחר נישואיהם, עלתה משפחת ברנס לארץ והתיישבה בכפר חב"ד - זאת לפי הוראה מפורשת של הרבי. "הרבי הדגיש זאת גם באחת מה'יחידויות' שזכיתי להן", חושף ר' יוסף, אך ממאן לחלוק את תכני היחידויות. "הן נשאו אופי אישי, וככזה יש לשמור על תוכנן", הוא אומר.

הוא מוכן רק לשתף אותנו באפיזודה שהייתה באחת מהן. 'היחידות' נמשכה כ־10 דקות, כאשר בראשיתה דיבר איתי הרבי יידיש. אני דובר יידיש, והבנתי את דברי הרבי אליי. אף־על־פיכך, בשלב מסוים הרבי אמר, 'נראה לי שאתה מבין טוב יותר לשון־הקודש', מה שבהחלט היה נכון, ואז הרבי עבר לדבר בשפת הקודש".

חנות האופטיקה המצליחה שבבעלות ר' יוסף ברנס הוקמה אף היא בברכתו של הרבי. הוא זכה להקים משפחה מפוארת עם שישה בנים ובנות ולא־ימעט נכדים, כן ירבו, ובכך הוא רואה את הניצחון האמיתי שלו על הצורך הנאצי.

אך הנקודה המרגשת אותו יותר מכול, בהקשר זה, קשורה דווקא באביו (וורנר) גרשון ז"ל, שנפטר לפני כ־11 שנים. "אבא חי במנותק מהיהדות, אך שנתיים לפני פטירתו, בגיל 94, הוא עלה ארצה והתגורר בהרצליה. עם נחיתתו על אדמת ארץ־ישראל, הוא הוציא כיפה מכיסו ולא הסיר אותה מראשו עד יומו האחרון. התקיים בו הפסוק 'והשיב לב אבות על בנים'". ■

היכון לקראת אלוקין

דיני תפילה וההכנות לה מאת המרא דאתרא הגאון החסיד הרב מרדכי שמואל אשכנזי שליט"א • נערך עלידי הרב שלום בער אשכנזי שיחי

שאלת שלום בבוקר:

• ההולך לבית חברו במיוחד כדי לפגוש בבוקר לפני שהתפלל שמונה עשרה של שחרית (ואף אם כבר אמר ברכות השחר וקרא קריאת שמע בזמנה), אסור לו לומר לחברו "שלום" או "בוקר טוב" (כמו גם שאר איחולים). אך אם עובר ליד בית חברו לצורך אחר - מותר להיכנס ולומר לחברו "בוקר טוב" או שאר איחולים אך לא את המילה "שלום" - "כי שמו של הקב"ה 'שלום' ואין זה כבוד המקום לחלק כבוד בשמו לבשר ודם קודם שחלק לו כבוד בעבודת התפילה". וכן כאשר נפגשים ברחוב או בבית הכנסת נהגו לומר "בוקר טוב" וכדומה, אך לא לומר את המילה "שלום" (וכן בשבת יכול לומר "גוט שבת")¹ "שעלידי שמשנה בלשון ייתן לב שהוא אסור להתעכב בדברים אחרים כלל עד שיתפלל"².

• במקומות שבהם מותר לאחל "בוקר טוב", מותר גם לשאול "מה שלומך?", על-אף שמילה זו מורכבת מהמילה "שלום" שאין מאחלים בה (כאמור) לפני התפילה.
• דין זה הוא באנשים בלבד, אך נשים יכולות להשכים לפגוש נשים אחרות קודם התפילה וכן לומר זו לזו "שלום".
• מותר להתקשר בטלפון לפני התפילה כדי להתעניין בשלום אחרים³, אך גם כאן אין לומר את המילה "שלום".
• כמו כן, כאשר נמצאים במקווה וכדומה, אין לומר את המילה "שלום" אך מותר לקרוא לאדם ששמו שלום - בשמו הפרטי⁴.

הכנות לתפילה:

• המאחרים להתפלל לאחר 'זמן תפילה', כמו בשבת וביום טוב, נכון הדבר שיאמרו את ההקדמה לתפילה - הכוללת את פרשת

הקרבנות - לפני סוף 'זמן תפילה'⁵.
• על-פי קבלה מקפידים על 'טבילת עזרא' ולכן אין קוראים קריאת שמע, מתפללים או לומדים לפני טבילה זו, וכן נוהגים שלא להוציא שם ה' באמירת ברכות לפני טבילה זו. ומנהג חסידים לטבול בכל יום ולפחות בשני וחמישי⁶, בערב שבת ובשבת.
• על-פי קבלה צריך שמי המקווה יספוג בגוף ולכן נוהגים לא לשטוף את הגוף במים לאחר הטבילה.
• נטילת ידיים לפני התפילה: העושה צרכיו קודם התפילה או שידוע בוודאות שנגע בטינופת (או במקומות המכוסים בגוף, חיכוך בראש, צואת האוזן או האף) - צריך ליטול ידיים פעם אחת על כל יד. אם נטל ידיו ועבר זמן עד לתפילה ובזמן זה הסיח את דעתו מהידיים, תקנו חז"ל שייטול ידיו שוב מכיוון ש"סתם ידיים עסקניות הן". נטילה זו נעשית עלידי שפיכת מים על האצבעות עד מקום חיבורן לכף-היד. וייקח עוד מים בכף-היד וישפשף כפות הידיים זו בזו⁷.
• בתוך התפילה אסור לגעת במקומות המכוסים או בטינופת ואם צריך לגעת - יגע עלידי בגד. ואם נגע ביד ואין מים או שנגע בטינופת באמצע תפילת שמונה עשרה שאז אי אפשר לזוז - יכול לנקות עלידי שפשוף הידיים בכל דבר שמנקה כדוגמת קיר, שולחן וכדומה⁸ (וכמובן שכל זה לתפילה או קריאת שמע אך לאמירת ברכה או ללימוד - אפשר לנקות את הידיים עלידי שפשוף בכל דבר, גם אם יודעים בוודאי שהידיים התלכלכו מטינופת⁹).

5. וכבר ביארנו את הדברים בהרחבה בקונטרס 'תהלת רבותינו'.
6. עיין כה"ח סימן עו סק"א וכן כותב כ"ק אדמו"ר בריבוי מקומות.
7. כן שמעתי מהמשפיע הרש"ח קסלמן ז"ל שכך אמר כ"ק אדמו"ר הרשב"י וע"ד הצחות אמרו מקור לזה מההלכה שאין להשהות את הבשר ג' ימים בלא הדחה, כמבואר ביו"ד סי' טא.
8. רבנו הזקן בסידורו.
9. סימן צב ס"ה"ז.
10. רבנו הזקן בסידורו ובשו"ע שם.

• צריך לחגור 'אזור' (=גארטל) מיוחד לתפילה ומי שהולך כל היום עם חגורה, צריך להוסיף בשעת התפילה עוד חגורה מיוחדת לתפילה¹¹. לכן, מי שהולך כל היום עם חגורה ואין לו גארטל לתפילה - לא יועיל לו להוריד את החגורה ממקומה במכנסים ולהשתמש בה במקום גארטל.
• מנהג כ"ק אדמו"ר לחגור את הגארטל מעל הטבור¹².
• חיוב חגירת גארטל הוא רק בשעת התפילה, אך בעת אמירת ברכה אין צריך¹³. ומנהגנו שהבחורים אין לובשים גארטל אלא רק אברכים לאחר החתונה¹⁴.
• אין נכנסים עם גארטל או קיטל לבית הכיסא כיוון שהם בגדים המיוחדים למצווה¹⁵.
• היוצא לנקביו לאחר שהניח טלית ותפילין כשחוזר ולובשם מברך שנית על התפילין כיוון

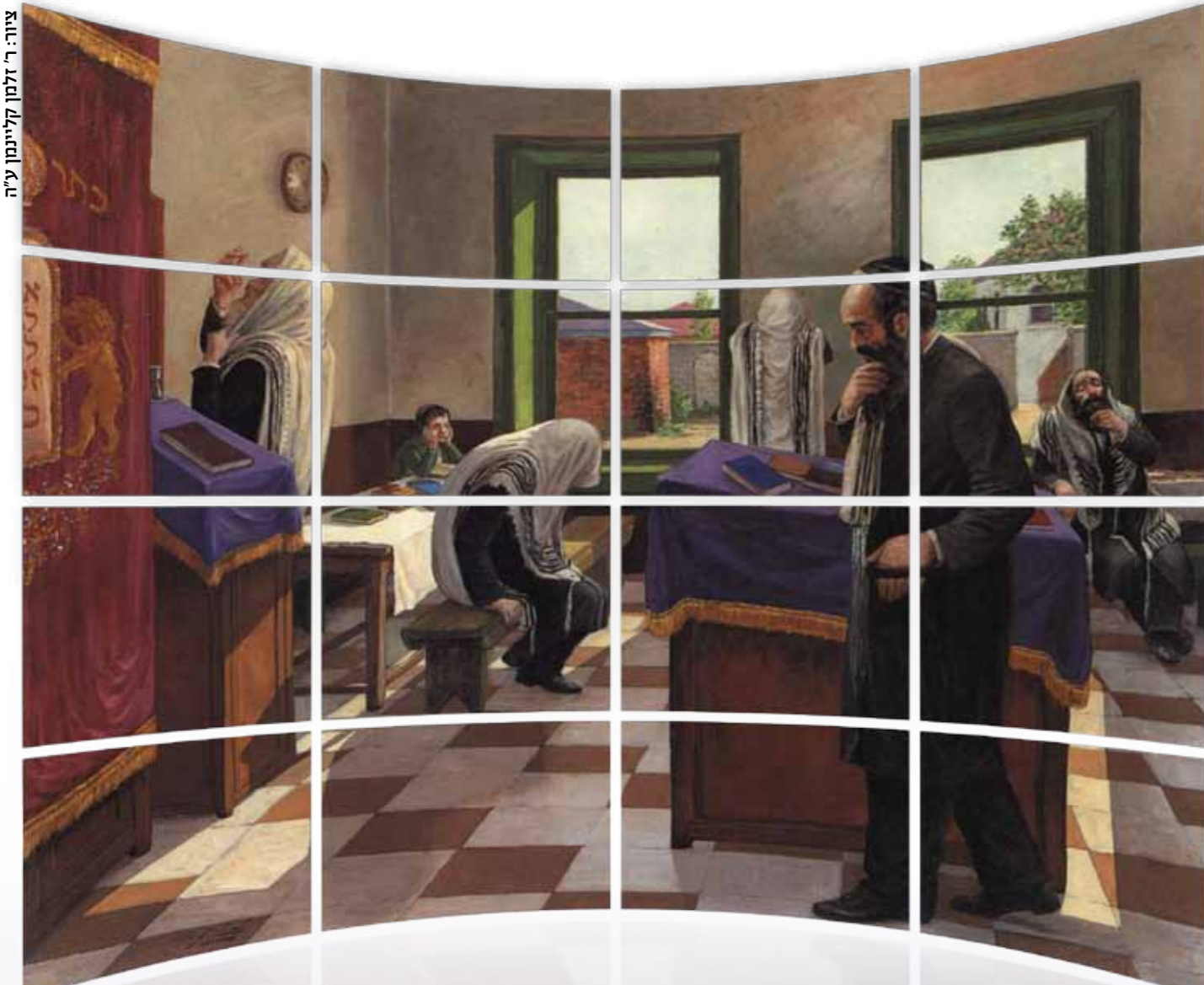
11. שם ס"ב משום "היכון לקראת אלוקין ישראל". ואולי אפשר לומר טעם הדבר שדווקא בגארטל מקיימים 'היכון' ולא בשאר בגדים, על-פי המבואר בהלכות שבת (סימן שא סנ"ב), שמוותר ללבוש כמה בגדים אחד על השני ולצאת כך למקום האסור בטלטול ואין בזה איסור טלטול כי זהו 'דרך לבישה', אך חגורה אסור ללבוש שתי חגורות אחת על השנייה, כי אין זה דרך לבישה. ונמצא מכך שדרך האנשים ללבוש רק חגורה אחת ולכן כאשר כבר הולך כל היום עם חגורה ולובש שוב חגורה לצורך התפילה, הרי ניכר הדבר שלובש זאת לצורך התפילה דווקא ולא סתם. משא"כ בשאר בגדים, גם אם ילבש חולצה נוספת עדיין ייתכן הדבר שלובש זאת לצורכו ולא דווקא לכבוד התפילה. ולכן כותב רבנו (סימן צב ס"ב) שמי שהולך כל היום בלי חגורה אינו צריך ללבוש גארטל בתפילה, כי אז הגארטל הוא החגורה הראשונה שלו ונראה הדבר שלובש זאת לצורכו ולא לצורך התפילה דווקא. אך עדיין צ"ע מדוע אין צריך ללבוש גארטל כמו הכוהנים שהיו חוגרים אבנט כמובא בסוף סימן צח בעניין המכנסים.
12. ע"ד הצחות י"ל המקור לזה: ויקרא ח,ו, 'ויחגור אותו באבנט... ויחגור אותו בחשב האפוד ויאפד לו בו' (חצי התורה בפסוקים) - וחצי גובה האדם מהראש ועד העקב הוא למעלה מהטבור (ראה קו"א סי' שכ, סק"א).
13. כמדומני שבעת סידור קידושין לא היה כ"ק אדמו"ר חוגר גארטל, אך שמעתי מהמשפ"ק הרה"ח ש"ב גאנזבורג שבעת סעודת שבת היה לבוש כ"ק אדמו"ר בגארטל וגם כובע והיה פושטם רק לאחר ברכת המזון.
14. אג"ק ח"י עמוד שצד.
15. שוע"ר סימן כא ס"ג.

שאסור להיכנס עם תפילין לבית הכסא ואם כן כניסה זו היא הפסק, אך אינו צריך לברך שוב על הטלית כי הוא נשאר לבוש בטלית קטן שאיתה נכנס לבית הכסא¹⁶.

בגדי התפילה:

• בשעת התפילה צריך להיות לבוש בבגדים מכובדים ולא בבגדי שינה, וכן מי שעובד ויש לו בגדי עבודה או חלוק מיוחד לעבודה - אין להתפלל בבגדים אלו¹⁷.
• בשעת התפילה לובשים בגד עליון כחליפה (=מקטורן) שכן "דרך החכמים ותלמידיהם שלא

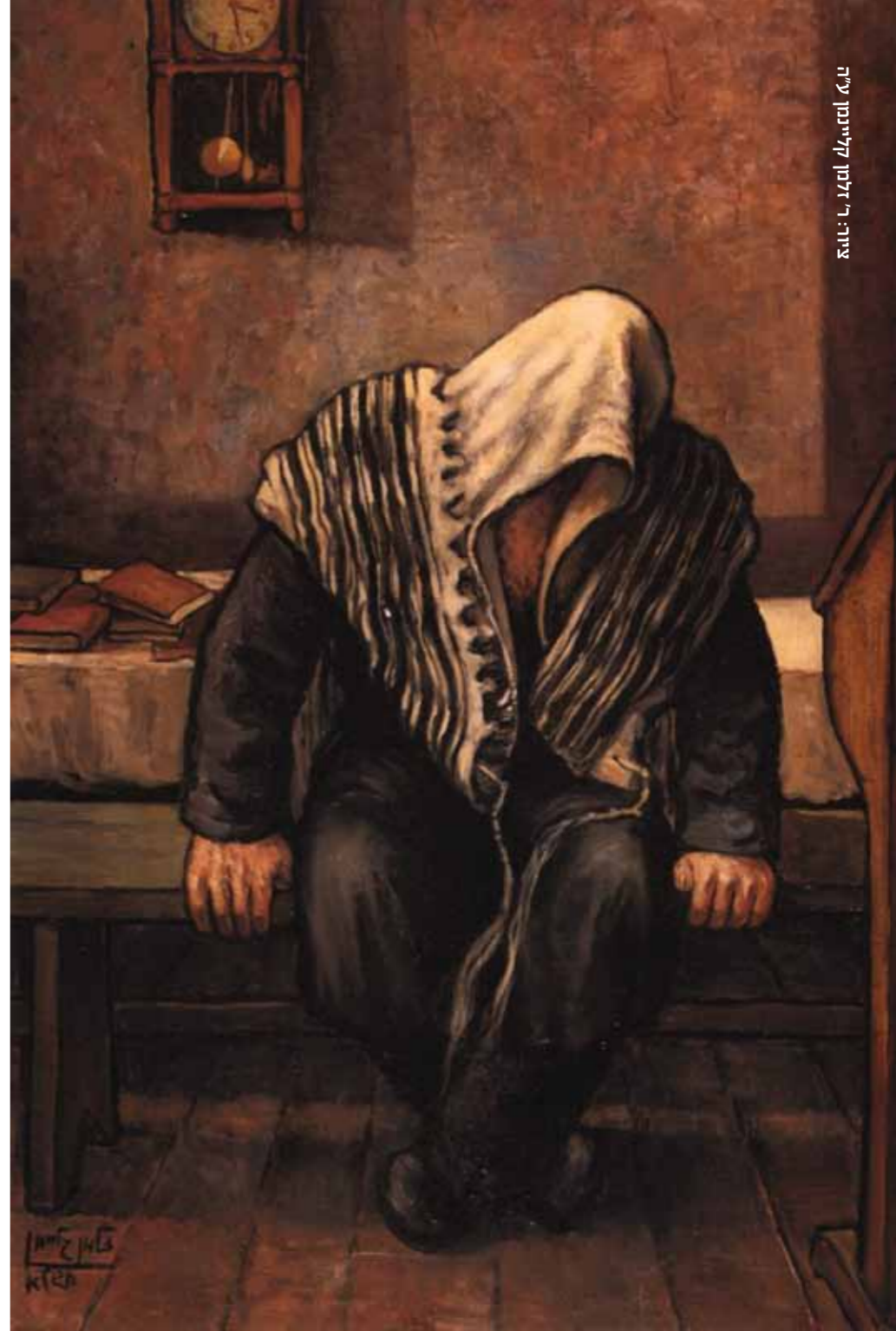
16. עיין שוע"ר סימן ח סכ"ה.
17. עיין משנ"ב סימן צא סק"א.

ציור: ר' זלמן קליינמן ע"ה

יתפללו אלא כשהן עטופים¹⁸ ומאחר שמנהג אנ"ש הוא אשר בעת אירועים מיוחדים (כמו בשעת שמחה או בפגישה חשובה) הולכים עם חליפה, נמצא שלבישת חליפה הוא מלבוש של כבוד שלובשים אותו "לפני הגדולים" ולכן חובה ללבוש חליפה בשעת התפילה, ובוודאי שאין לגשת חזן וכן לעלות או לקרוא בתורה בלי חליפה¹⁹.
• "ראוי שיהיה לו מלבושים נאים מיוחדים לתפילה כמו בגדי כהונה"²⁰.
• בשעת התפילה צריכים ללבוש את

18. שם ס"ו.
19. שהרי הוא שליח של הציבור ובוודאי חייב להיות לבוש לפחות כאחד מן הציבור.
20. שוע"ר סימן צח ס"ד.

ורוחב ד' טפחים) - אינם נחשבים חציצה, וכשעומד לפניהם נחשב כעומד סמוך לקיר. וכן חפצים גדולים שהם לצורך התפילה כגון שולחן או סטענדר שמניחים עליו את הסידור - אינם נקראים חציצה בין המתפלל לבין הקיר. ולכן אין להתפלל במעבר בבית הכנסת ולהניח לפניו כיסא, כיוון שהכיסא הוא חציצה בינו לבין הקיר אלא יש להתפלל ליד השולחן או סטענדר. במקרה שאין אפשרות אחרת אלא להתפלל כנגד אותם דברים החוצצים - צריך להתפלל מתוך הסידור או בעיניים עצומות כדי שלא יביט לחוץ ותתבלבל כוונת התפילה.²⁹

• כאשר מתפללים כנגד הקיר ועל הקיר תלויים ציורים (כגון כשמתפללים בבית ויש תמונות על הקיר), אין נכון להתפלל כנגדם, כדי שלא יהא מביט בציורם ולא יכוון בתפילתו; ואם יקרה לו להתפלל נגדם - יעצים עיניו³⁰. ובעת היותו ביחידות אצל כ"ק אדמו"ר התבטא שלא כדאי לעשות ציורים בבית הכנסת גם "למעלה מקומת איש", וכן התבטא שאין לעשות ציורים בכל קירות בית הכנסת כי מה ש"אצל אחד הוא מערב אצל השני הוא מזרח".

• אין מתפללים כנגד מראָה או זכוכית וכיו"ב, שבבואתו (של המתפלל) נשקפת ממנה³¹.
 • כאשר מתפללים בבית הכנסת אסור לשבת בתוך ארבע אמות של המתפלל שמונה עשרה ואפילו מאחוריו או מצדדיו, אלא אם כן היושב "עסוק בתורה או בשירות ותשבחות", ובתנאי שהיושב מוציא בפיו את דברי תורה שלומד, "אבל הרהור בדברי תורה אינו מועיל לזה" ועליו לקום ממקומו. וכל זה הוא אפילו אם היושב ישב במקומו והמתפלל הגיע ונעמד לידו לאחר שכבר ישב על מקומו, בכל זאת על היושב לקום מפני המתפלל. אך כאשר מתפללים בבית, על המתפלל להיזהר שלא לעמוד בתוך ארבע אמות של היושב. ואם בכל זאת נעמד שמונה עשרה בתוך ארבע אמותיו של היושב - מן הדין אין חיוב לעמוד, אך "מידת חסידות הוא לקום כדי להרים מכשול מחברו שעושה שלא כשורה שעמד להתפלל בתוך ארבע אמות של היושב כבר בהיתר"³².

• כמו כן אסור לעבור לפני המתפללים בתוך ארבע אמות "שלפניהם, שמא תתבטל כוונתם. אבל בצידיהם מותר לעבור... וחכמי הזוהר אוסרים אפילו בצידיהם, תוך ארבע אמות". וכן אם גמר שמונה עשרה ויש אדם אחר המתפלל מאחוריו בתוך ארבע אמותיו - "אסור לפסוע ג' פסיעות עד שיגמור מי שאחוריו את תפילתו, שאם יפסע קודם לכן הרי הוא עובר כנגד המתפלל. וצריך לדקדק בזה אפילו אם האחרון התחיל להתפלל אחריו, מאחר שכבר התחיל³³".
 • לפני שמונה עשרה של שחרית נעמדים במילים "תהילות לאיל עליון"³⁴.

29. שוע"ר סימן צ ס"כ.

30. שוע"ר סימן צ ס"ב ומשמע שכאן חייבים לעצום עיניים ולא מספיק להסתכל בתוך הסידור, שהרי כאן כתב רבנו רק שיעצים עיניו ולא כתב שיתפלל מתוך הסידור כפי שכתב בס"כ בעניין התפילה לפני דבר החוצץ.

31. משגיב סימן צ סקע"א.

32. שוע"ר קב טעפים א"ג.

33. שוע"ר קב טעפים ד"ה.

34. שער הכולל עמוד מח.

מקום התפילה:

• תפילת שמונה עשרה נאמרת בבית ולא בחוץ²⁶ וכן במקום ישר ולא על כיסא או מדרגה²⁷.
 • כאשר מתפלל בבית הכנסת צריך לקבוע לו מקום קבוע שבו יתפלל תמיד. גם כשמתפלל בביתו צריך לקבוע מקום בבית להתפלל בו, שלא יבלבלוהו בני הבית²⁸. אישה המתפללת בביתה צריכה לקבוע לעצמה מקום קבוע לתפילתה.

• מצווה מן המובחר להתפלל סמוך לקיר, וצריך שלא יהא דבר חוצץ בינו לבין הקיר. אבל דבר קבוע שאין דרך לטלטלו, דוגמת ארון או מיטה, וכן דברים קטנים (עד גובה י' טפחים

התפילה או שהוא חולה - מותר²⁹.

• אין מתפללים ברגליים מגולות (ללא נעלים וגרביים)²⁴ וכן בסנדלים בלי גרביים או בנעלייבית בלי גרביים²⁵, כיוון שאין דרך אנשי מקומנו לעמוד כך ברגליים מגולות לפני אנשים חשובים. אבל בנעליים בלבד - בלי גרביים - מותר, כיוון שהרגל מכוסה. ואם זה מצד חולי כגון כשיש פצע ברגל וכדומה - מותר להתפלל עם נעלייבית או בלי גרביים, הכול לפי הצורך.
 • נשים נשואות המתפללות בביתן יכולות להתפלל עם מטפחת, אך צריכות להקפיד שכל שער ראשן והרגליים יהיו מכוסים וכן שהמטפחת והבגדים לא יהיו של שינה.

23. עיין פס"ת ח"א עמוד תשכב.

24. סימן צא ס"ה.

25. ע"ד אנפלאות שהעקב בהם מגולה ורואים את 'בתי שוקיים של פשתן' המובא בסימן צא ס"ה.

לשמוח

כאן מסייבים

עם תחילת 'עונת השמחות', כתום תקופת בין המצרים ולאחר חמישה עשר באב, הננו מגישים בזה לקט הוראות והתייחסויות של הרבי לשמחת חתן וכלה ולשמחות בכלל • מאת השליח הרב שמואל רסקין

המיוחדת כיצד לחוג אותם (ליקו"ד יג אות א - כאן ע"פ תרגום גליצנשטיין):

"כל זמני שמחת משפחה בבית רבי, כמו שמחת קישורי תנאים, נישואין, בן זכר, שלום בן זכר, וואָך נאַכט, ברית מילה, פדין הבן, מזל טוב, התחלת חינוך, תספורת, הכנסה לחדר, התחלת גמרא, התחלת דא"ח, ברי מצוה - היו להם מנהגים מסויימים מסודרים".

אנחנו, אנשים פשוטים שוכני בתי חומר, לא זו בלבד שאין לנו מושג באותם מנהגים מסויימים מסודרים, אפילו מהם כל אותן שמחות אין אנחנו יודעים (מה זה: 'בן זכר' או 'מזל טוב', ומתי זה 'התחלת דא"ח'?).

שלום אחים

בקהילה החסידית נבחנו תמיד כולם בעתות שמחה. כאשר אחד מבני החבורה היה עורך סעודת מצווה כזו או אחרת, היו כל החסידים

עם תום ימי בין המצרים חוזרים אנו במלוא העוצמה לשמחות השונות, וב"ה אל יחסר המזג. זכה כפריחב"ד שבנוסף על היותו עיר הבירה החב"דית בארץ ישראל, ראוי הוא גם לתואר 'בירת השמחות' של חסיד חב"ד באה"ק, וממנו תצא שמחה וצהלה. קלא דלא פסיק מוסר כי הרבי כתב פעם בפתק כי בשמחה המתקיימת בכפריחב"ד ישנן כל ברכות הרביים המברכים את כפריחב"ד כל העת. במאמר שלפנינו, המוקדש לתקופה זו של השנה, שתחילתה בחמשה עשר באב - שלא היו ימים טובים לישראל כמותו - ניגע בקצה המזלג, בדרך החסידית לערוך שמחה. ושניפגש רק בשמחות.

מנהגים מסויימים מסודרים

אצל חסידים כל דבר מתחלק כידוע לשניים: יש שמחה פרטית, שאף היא דבר גדול מאוד אצל חסיד. ויש גם שמחה כללית - שמחה של משפחת הרבי. כאן נשתדל לסקור בעיקר שמחות פרטיות, ובכלי זאת נפתח ברשימת השמחות עליהן יש מסורת בבית הרב על הדרך

איין משפחה' מעורבים ראשם ורובם בהכנות לשמחה, ובשמחה עצמה. הפתגם החסידי המפורסם אומר, שבשעת השמחה ניכר ההבדל בין חסידים לשאינם כאלו. בעוד "להצטער בצער חברו" יכול כל אחד, הרי ש"לשמוח בשמחת חברו" ו'לפרגן' מכל הלב - זאת יודע ומסוגל רק חסיד...

איין צורך להפליג לעבר הרחוק ולמדינותינו לפנים, די אם נפתח את 'בטאון חב"ד' שהיה יוצא כאן בארץ־ישראל לפני ארבעים וחמישים שנה כדי לקרוא את הידיעות השונות על השמחות של אנ"ש במקומות פזוריהם.

הרבי שותף בשמחה

פנים רבות ל'שמחה' החסידית: השמחה האמיתית של כל אחד ואחד בשמחת רעהו - כדרישת תורת החסידות והנהגותיה, הצמצום בהוצאות המיותרות שאינן מגופר־של־עניין, ריקודי שמחה־שלימצווה מתוך חרדת־יקודש חסידית, והידיעה שהרבי עצמו שותף ישיר לשמחה. הרה"ח וכו' ר' יחזקאל ברוד ע"ה היה מספר, כי כשנולד אחד מבניו, והיה זה בשנים הראשונות לנשיאות הרבי - ביקש לכבד את הרבי בסנדקאות. הרבי אמר כי אין לו פנאי לכך, ומלבד זאת הרי אי־אפשר להתחיל עם סנדקאות אצל אדם אחד - ומחר יבקשו עוד ועוד. הרבי שאל: האם יש טלפון במקום בו עורכים את הברית או בחדר שלצידו. כשנענה בחיוב אמר: אם כך, אבקשכם להניח תמונה של הרבי (הקודם) מראשותיו של הרך הנולד, ולקראת הברית עצמה להודיע לכאן באמצעות הטלפון...

בעקבות סיפור זה, וכנראה בעקבות אחרים נוספים, נוהגים רבים להניח בשעת הסנדקאות תמונת פני קודשו של הרבי תחת ראשו של הנכנס בבריתו של אברהם אבינו.

אני המחותן

כיוצא בזה שמענו כי פעם השתדך אחד מתלמידי התמימים ד'770 עם נערה מבית חסידי אך לא חב"די. היה זה בחי״חיותו של הרבי הקודם נ"ע, ובכל מה שהיה קשור ל'היצע וביקוש' לא היו הרבה ברירות. כאשר נסגר השידוך ונפגשו המחותנים ביניהם, התפלא המחותן ה'פולני' לגלות כי אבי החתן הוא יהודי פשוט מאוד. אמנם החתן היה מוכתר בכל המידות הטובות כראוי וכיאה לתלמיד תומכי־תמימים, אבל אביו כפי הנראה היה אדם פשוט וזה במפורש לא התאים למחותן. הדברים הגיעו לכך שהמחותן ביקש לבטל את השידוך...

כשנודע הדבר לרבי הקודם, ביקש להודיע לאבי הכלה, כי מצד החתן "אני המחותן"!

כל חתונה - מיוחדת

בשעת ה'קבלת פנים' של חתונתו של הרבי, אמר הרבי הקודם את המאמר המפורסם ד"ה "לכה דודי". קודם המאמר אמר, שבשעת החתונה מגיעים להשתתף נשמות האבות מן העולם העליון. באדם רגיל מגיעים עד שלושה דורות, ואילו בחתונות מיוחדות באים יותר. ובמאמר מוזכרים כל רבותינו נשיאנו, מאדמו"ר הזקן ואילך.

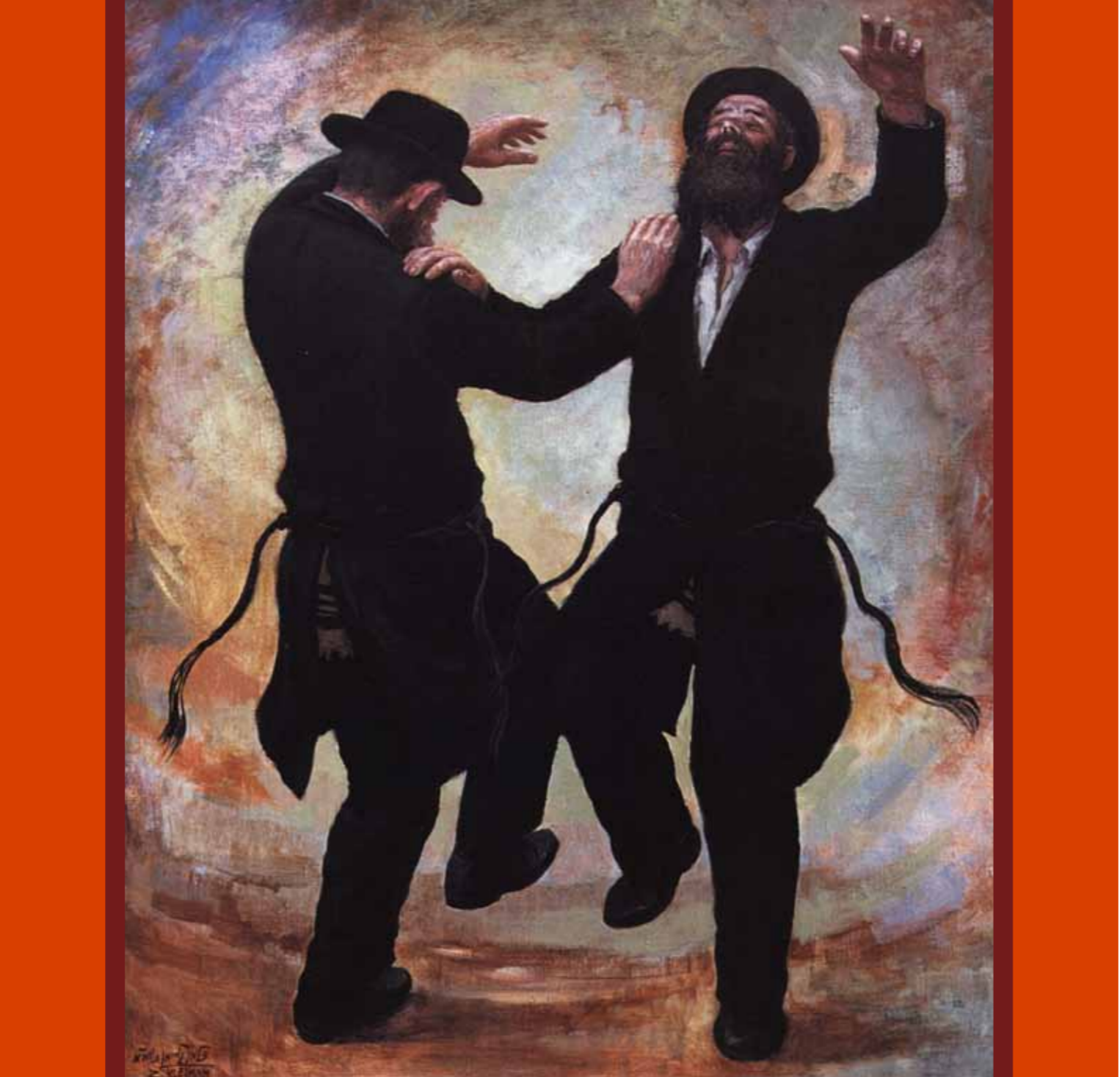
נמצינו למדים שבחתונה רגילה של חסיד משתתפים כמה סבים וסבתות מן העולם העליון... אבל הרבי הפך את הקערה על פיה והורה לכל חתן לחזור קודם חתונתו את המאמר ד"ה "לכה דודי" - ובכך למעשה להזמין את כל רבותינו נשיאנו. נמצא אפוא כי גם חתונה של זוג רגיל, היא חתונה מיוחדת...

וכך אמר זאת הרבי (תו"מ התוועדיות ח"ח עמ' 218):

וכיוון שהולכים אנו בהדרכתיו והנהגותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר - כדאי ונכון אשר בכל חתונה של אנ"ש, המקושרים והשייכים כו', הנה קודם החופה יחזרו את המאמר "לכה דודי" שיש בו חלק מכל רבותינו נשיאינו... בתוך הזמנה לנשמותיהם של רבותינו נשיאינו.

עלידי הנשיאים

בה בעת שהרבי רומם כל חתונה של אנ"ש לרמתם של החתונות

...לאחרונה נעשה עניין של 'נסיעות', ודווקא נסיעות מעבר לים.

אף־על־פי שמחפשים את כל ההנחות, ואת כל האפשרויות שיעלה בזול - כסופו של דבר הלוא צריכים לשלם, בחינם לא נוסעים... איפה שיש רק איזו ברית, חתונה, 'תנאים' - מתחילים לשלוח [אליי] פתקים: מכיוון שהוא קרוב משפחה שלו, בן־דוד, בן של בן־דוד, או למד אתו יחד - במילא עלה ברצונו לנסוע מעבר לים להשתתף בשמחתו. ואז אני צריך להיות מי שייקח לו את התענוג הזה...

השאלה היא, אבל, מלכתחילה איזה 'סדר' זה: מעולם לא שמענו שכאשר יש ברית מעברי־לים צריכים כל בני הדודים לנסוע להשתתף בברית.

בעקבות כל זאת נעשה פתאום עניין חדש: הסדר הוא כידוע, שכאשר מישהו עושה משהו - חובה על כל אחד להראות שהוא איננו נופל ממנו (מהעושה), ובמילא כאשר יש תלמיד בכיתה של עשרים חברים, ונוסע [לשמחת אחד החברים], צריכים כל שאר התשע־עשרה תלמידים גם לנסוע, שאם לא כן הרי זו ראיה שאינם בגדר תלמיד בישיבה...

להשתתף בהכנסת יהודי בבריתו של אברהם אבינו, זו אכן מצווה גדולה, ובכל־זאת מעולם לא שמענו שיבטלו כיתה מישיבה

וישלחו אותם להשתתף בברית, אפילו באותה העיר. אם אלו 'ישיבה בחורים' - הם צריכים לשבת וללמוד. אם אלו 'אנשי עסק' - הם צריכים לעשות את משאם ומתנם באמונה כדי שיוכלו אחר־כך לתת יותר צדקה ממה שיכלו לתת קודם.

יש לך כסף מיותר? אתה חושב שהוא מיותר? אם אין לך מה לעשות בו ולכן אתה רוצה לנסוע מעבר לים להשתתף בברית - תן אותו לצדקה לזכותו של הרך הנימול!

מי מדבר כבר, כאשר מדובר על חתונה - על זה אומרת הרי הגמרא שבהכנסת כלה גם שישים ריבוא [משתתפים] זה גם מעט מידי - אז מה זאת אומרת שהוא לא ייסע לחתונה, זה הרי בן דוד שלו, למד אתו באותה כיתה!

בהמשך הדברים תובע הרבי שלא יוציאו כספים מיותרים על שום דבר, ואם יש כסף מיותר ראוי לתת אותו לצדקה. במסקנת הדברים ביקש הרבי שפשוט לא יבקשו ממנו אישורים לנסיעות כאלו - אלא יפנו להתייעץ עם רב או 'משפיע' וייעשו כדברו...

הצלם בחתונת אדם־הראשון...

ושוב, כפי שכתבנו, הרבי לא אסר מאומה על איש, אך תבע בעדינות כי חסיד צריך להיות 'העכער' - מרומם מכל הבלי העולם הזה הנכרכים אף הם בכל שמחה. וכך, בדרך אגב, בתוך שיחה שבה מבקש הרבי מחתנים להתמסר לענייני תורה ויראת־שמים, הוא מתאר בצבעים מעניינים את ההוצאות המיותרות הנלוות לחתונות (תו"מ חיי"ב עמ' 153):

ועל־דרך זה בנוגע לפרחים, ובנוגע לתמונות, ובפרט לאחרונה שלא מסתפקים בתמונות ב'שחור לבן', אלא צריכים תמונות צבעוניות, "רחמנא ליצלן"...

הנה מהזמן שבו מתחילים "טומלען זיך" - הרי מוטב "טומלען זיך" ב"עשה טוב"; לערוך חשבון על כל העוונות שעבר במשך כל ימיו ולעשות תשובה עליהם, ללמוד תורה, לקיים מצוות בהידור ולעסוק בעבודת התפילה.

...ומה שחושב שעליו להיות טרוד בעניינים אלו כדי שחתונתו תהיה כמו אצל שאר בני־אדם... - הרי רואים אנו כבר בחתונה הראשונה, חתונתו של אדם הראשון, שלא זו בלבד שלא היו תמונות צבעוניות, אלא אפילו תמונות ב'שחור לבן' לא היו... אלא היה כולו טהור, ואף־על־פי־כן היתה החתונה בהצלחה!...

לא בשביל 'להראות'

ובמענה על שידוך משנת תשל"א (אג"ק חכ"ז איגרת י"ד):

אם־כן יעשוה בהקדם. ואין ענין בכלל לבזבז מעות על הוצאות חתונה. והלוואי שיזכו להראות דרך לאברכי אנ"ש שי' - אשר חתונה חסידותית היינו בהרחבה בכל ענינים הרוחניים והרחבה אמיתית, ויקר ממונם של ישראל להשתמש בו - לא בשביל להראות לפ[לונין] שכאן היו פרחים גשמיים - יותר מאשר אצל פ[לונין] וכיו"ב, כי־אם שהרבו החתן וכלה שי' בצדקה לפני החתונה ובזמנה ועוד ועוד.

צדקה לזכות החתן והכלה

כל מי שרגיל בשיחותיו והוראותיו הק' של הרבי יודע את המקום החשוב והרחב שתופסת מצוות הצדקה. הרבי מלמד כי השמחות החסידיות אמורות להיות רוויות במצוות צדקה. כך על־פי הוראותיו של הרבי נוהגים להניח בכל שמחה על כל שולחן קופת צדקה לאפשר לכל משתתף לקיים את המצווה.

ומעניין, מבדיקה מהירה: לא הייתה 'יחידות' לחתנים וכלות, ולו גם אחת, שבה הרבי לא דיבר על כך שקרובי המשפחה והידידים, כמו כמובן החתן והכלה בעצמם יסיפו בצדקה ביום החתונה - לזכות בעלי השמחה.

בה בשעה שהרבי לא ראה כל צורך בנסיעות מיותרות לחתונות - לימד אותנו כלל גדול: שמחה של חבר, צריכה לגעת בך ועד הסוף. חבר טוב ייתן צדקה עבור שמחת רעהו. ‏■

^[1] הכפר של הרבי • גיליון 16 • מנחם-אב תשע"א

דולר מזויף?! לא אצלי!

המשיע'ר שלום מורחוב ע"ה

זכה בית-הכנסת המרכזי בכפרנו לריבוי משפיעים, בלי עין הרע. הדבר מתבטא בהתוועדות האיכותיות ומלאות התוכן הנערכות מידי שבת בשבתו לאחר התפילה. ואין משפיע אחד נכנס בתוך דברי חברו, כנהוג וכמקובל במקצת קהילות אנ"ש בכפרנו ובעוד כמה וכמה מקומות. אצלנו יש סדר! את ההתוועדות מתחיל המשפיע המבוגר שבחבורה. הוא פותח בדברי התעוררות מחממי לב. כשהוא פותח את פיו, גם גדולי הפטפטנים נאלמים דום (בעזרתו האדיבה של דני), ומקשיבים לדברים היוצאים מלבו הטהור.

לאחר שהמשפיע הראשון מסיים את דבריו מצטרף להתוועדות המשפיע השני. סגנון ההשפעה שלו שונה לחלוטין מסגנונו של הראשון. ישנם איאלו שהמעבר החד בין סגנונות ההשפעה השונים, גורם אצלם בלבול מוחין ומשבש להם את הריכוז, ולכן הם מעדיפים להקשיב דווקא למשפיע השלישי. סגנונו של זה עדיין לא מגובש די הצורך, ועל-כן המעבר אליו מהמשפיע הראשון אינו 'מעבר חד' במיוחד. אבל רוב המושפעים כבר התרגלו לשנויי הסגנונות, והמעבר מהראשון לשני לא מהווה בעבורם בעיה מיוחדת. זכה המשפיע השני, כי בימי עלומיו שהם שנים רבות ב'בית חיינו' 770. מסיבה זו השפעתו מתובלת בתיאורי התוועדות של הרבי בשנים הראשונות לנשיאותו, וכן בחוויות חסידיות נפלאות שעברו עליו באותן שנים.

כאמור, כל משפיע וסגנון השפעתו-הוא. המשפיע הראשון נוקט בשיטה לפיה בכל התוועדות צריכים להביא בפני המושפעים דברים חדשים; סיפור חדש, 'הוראה' חדשה, גילוי חדש וכו'. כי לדעתו, רק כך אפשר למשוך את תשומת לבם של המושפעים. לעומתו המשפיע השני נוקט בשיטה הפוכה - לחזור מידי פעם בפעם על אותו סיפור, על אותה אמרה ועל אותה אפיזודה. כי לדעתו, רק כך "אפשר להכניס משהו לראשו של המושפיע", ועלידי זה גם להביא לתוצאה בפועל בהתנהגות היום-יומית של המושפיע.

הא לכם אחד הסיפורים הנפלאים שהמשפיע השני חוזר ומספר אותם. זהו סיפור 'קטן', לכאורה, אך המסר שלו חשוב ומאלף.

וכך מספר המשפיע: ליל-שישי אחד, בשעה שתיים לפנות בוקר ישבתי עם חברי י"א ב'770 ולמדנו יחדיו חסידות. לפתע התעורר לבו של חברי והוא אמר לי: "הבה נלך לביתו של המשפיע ר' שלום מורחוב, להתוועד".

ר' שלום מורחוב - ראוי לציין - התחתן רק כמה שבועות קודם לכן ומשום כך ניסיתי להניא את חברי מהרעיון. "לא מתאים ולא יפה להעיר אדם בשעה כה מאוחרת", טענתי, "ובפרט אברך צעיר שהוא ב'שנה ראשונה". אל שחברי העקשן לא וויתר.

"בוא איתי, אני אדפוק בדלת, ואתה תעמוד מאחוריי", לחץ עליי. נכנעתי.

הגענו לביתו של ר' שלום. חברי הקיש על הדלת, כשאני מסתתר מאחוריו. לאחר שהייה קלה נפתחה הדלת. מרחוק ראינו את ר' שלום יושב וספר גדול פתוח לפניו. נרגעתי. התברר שלא הערנו אותו משנתו. גם את הרעיה הצעירה לא הערנו, שכן באותה שעה היא עמדה במטבח ובישלה לשבת. כשהתקרבו אל המשפיע ראינוהו יושב ולומד שולחן-ערוך 'חושן משפט'. זה היה מחזה בהחלט לא שכיח - אברך צעיר, באמצע הלילה, יושב ולומד 'חושן משפט'.

"מה רצונכם?", שאל ר' שלום. "אנחנו רוצים להתוועד!", ענה חברי. "התוועדות אינה דבר פשוט. התוועדות מצריכה הכנה מסוימת, ואילו אני לא 'שייך' לזה עכשיו", אמר ר' שלום. לא נכנע. "אולי בכל זאת!", הוסיף להפציר, פעם, ועוד פעם.

"תארו לעצמכם", החל ר' שלום להסביר לנו מדוע הוא אינו יכול להתוועד עמו, "תארו לעצמכם שבא אליי מישהו ומבקש ממני להלוות לו מאה דולר בשעה שאין לי מאה דולר. הלה מוסיף ומפציר בי שוב ושוב כי אלוהו לו מאה דולר, אבל מה לעשות, לי באמת אין מאה דולר. והוא לוחץ עוד ולא מרפה. איזו ברירה יש לי, לתת לו דולר מזויף?!...!".

וסיים ר' שלום: "דולר מזויף, לא אצלי!". בכך הסתיימה לה אותה התוועדות קצרה במילים אך עשירה בתוכן. הסיפור ה'קטן' הזה קשור לטור שאתם קוראים עכשיו: עורך העיתון המכובד פנה אליי בבקשה שאכתוב טור לגיליון זה. עשיתי זאת פעמים רבות בעבר ולפעמים אפילו בחדווה מסוימת. הפעם, בעוונותיי הרבים, נסתמו מעינינו ולא מצאתי נושא מעניין לכתוב עליו. אלא שהעורך לא מניח: אולי תכתוב על הקייטנות והקמפיים; אולי תכתוב על חוויה יוצאת-דופן שחווית לאחרונה; אולי תכתוב על חבר טוב שנמצא בשליחות...

בקיצור, הוא נתן לי רשימת הצעות לנושאים שאולי אצליח לכתוב על אחד מהם. אבל מה לעשות, בנושאים הללו אין לי כרגע שום דבר חדש ומרגש לכתוב. "אף-על-פי-כן כתוב", לחץ. "כתוב משהו מהפארבריינגען האחרון", הוסיף.

בזה הרגע הבריקה במוחי תשובתי לו: אמנם רחוק הנני מרחק עצום מהמשפיע ר' שלום מורחוב ע"ה, אבל אני בהחלט מזדהה עם משפט המחץ שאותו הוא אמר לפני עשרות שנים למשפיע בבית-הכנסת שלנו ולחברו: "דולר מזויף, לא אצלי!". ובכן, בלי לחדש ובלי לרגש, אינני כותב.

ובכל זאת - ראו זה פלא - העורך הצליח במשימתו, למרות סירובי העיקש לא לכתוב הפעם טור הוא בכל זאת הצליח להוציא... "משהו מהפארבריינגען האחרון". ■

שוב אלול?

הלוא כבר חויינו כמה וכמה חודשי אלול שבהם החלטנו החלטות, התמלאנו תקוות, אמרנו בליבנו שעכשיו נשתנה ונהיה אחרים - וכלום לא קרה

חזר למסלולו הרגיל. למה שדווקא עכשיו זה יהיה אחרת? אבל זו תחושה שאסור להיכנע לה. מי שמאבד את התקווה לחולל שינוי - מאבד את טעם החיים. מי שאומר בליבו: אם לא הצלחתי אתמול אין טעם לנסות שוב - שוקע בקיפאון רוחני. הוא גוזר על עצמו חיים נטולי חיות, המתקיימים אך ורק מכוח חוק ההתמדה (אינרציה בלע"ז). וכפי שהיה אומר אחד המשפיעים שלנו בישיבה: "יש בני-אדם שחיים רק מסיבה אחת - מכיוון שמשאית לא דרסה אותם" (ח"ו)...

מהות החיים היא היכולת לחולל מפנה גם אחרי שנים רבות. זו התקווה שבכל-זאת ישתנו דברים, גם אם הדבר לא קרה אתמול ושלשום. זו אחת משבע התכונות בעבודת ה' שרבי זוסיא מאניפולי למד מן הגנב: "אם לא הצליח בפעם הראשונה - חוזר ומנסה פעמים רבות" (היום-יום ג' באייר).

מי שמתיישב מהיכולת להשתנות - אכן לא ישתנה. אך מי שמנסה שוב ושוב, גם אם לא יצליח בכל הפעמים, יראה הצלחה לפחות במקצת הניסיונות. הוא יחליט להשתתף בעוד שיעור תורה. אולי עם הזמן יתברר שלא הצליח תמיד לעמוד בהחלטתו, אבל אם יוסיף לנסות, לבסוף ייקבע השיעור בסדרי חיינו. אבל אם יאמר מראש שאין סיכוי, אכן לא יהיה סיכוי.

הזדמנות לנסות שוב

חודש אלול העומד בפתח מאלץ אותנו לעשות חשבון-נפש על השנה החולפת ולבחון את חיינו. האומנם אנחנו חיים כפי שהיינו רוצים לחיות? האם אכן הרוחניות מקבלת את מקומה הראוי לה, או שאולי הגשמיות והחומריות משתלטת עליה ודוחקת אותה הצידה. הלוא אנחנו יודעים כי חיינו בעולם הזה הם שליחות. לנשמה יש תפקיד ומשימה למלא. זו מהות חיינו ולשם כך ירדה נשמתנו לעולם הזה. האם לא נמצא את עצמנו יום אחד מביטים לאחור על חיינו שחלפו ומרגישים שבעצם החמצנו חלילה את תכלית חיינו? כולנו שואפים שהחברה שאנו חיים בה תהיה חסידית יותר, ספוגת יראת-שמים יותר, אוהבת יותר איש את רעהו, ומיישמת ברצינות רבה יותר את דרכה של החסידות. אך אין מי שיחולל את השינוי הזה מלבדי ומלבדך.

אלול המתקרב הוא הזדמנות לנסות שוב. לקחת את עצמנו בידיים. לא להניח לאלול ולימים-הנוראים לחלוף כלעומת שבאו. עוד קביעות עיתים לתורה, עוד התחזקות בתפילה, עוד זהירות בעניינים שבינן אדם לחברו, עוד החלטה טובה בהתנהלות חסידית בבית ובכפר - ומשהו ייקלט ויהפוך חלק מחיינו.

כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה, שנת הגאולה. ■

ש"א הקיץ. חופשת בין-הזמנים. הילדים מבליים בקמפים. אנשים שאתה פוגש יום-יום במקווה ובבית-הכנסת נעלמים. אתה יודע, הם יצאו לחופשה. ואז אתה עובר ליד לוח-מודעות ורואה מילה ענקית הזועקת אליך: "אלול!". אלה המודעות של 'מרכז תורה', אבל המילה 'אלול!' יש בה כוח ועוצמה שמעבר להזמנה לשיעורי התורה ולהתוועדות.

כל מי שלמד בנעוריו בישיבה לא-חסידית יודע לתאר את זעקת "אל-יולי!" שמשגיה הישיבה היה מכריז בראש-חודש אלול. הזעקה הזאת הייתה נותנת את האות שעל כל תלמיד לקחת את עצמו בידיים, שמתחילים ימי התשובה וההכנה לימים-הנוראים.

אלה מהם שזכו להגיע לאחר מכן לישיבת תומכית-מימים היו אומרים, שבישיבה הלא-חסידית הזעקה הייתה פורצת מהמשגיה, ואילו בעולמה של החסידות הזעקה פורצת מעומק נפשו של כל אחד ואחד. החסידות תובעת פנימיות. ההכרה שימי חודש אלול הגיעו צריכה לחדור לכל נימי נפשו של האדם ולזעזע את תוך-תוכו.

לא להיכנע

בשבוע הקרוב יצאו הבנים לישיבות. שם מרגישים היטב את ה'אלול'. הקריאה הנפשית של חודש אלול מתמזגת עם תחילתה של שנת לימודים חדשה. יש באוויר רוח של התחדשות והתרגנות, החלטות טובות, תקוות לשנה טובה יותר, חסידית יותר, פנימית יותר. המשפיעים מעוררים. שמים יותר דגש על מאמרי 'עבודה'. מאריכים יותר בתפילה.

אנחנו, המבוגרים יותר, נכנסים לאווירת אלול ביתר איטיות. אולי זה סוג של פהות שהתפתחה בנו ושמכרסמת בהתרגשות שהכניסה לחודש אלול הייתה אמורה לעורר בנו. אולי אנחנו גם מנסים להגן על עצמנו מפני אכזבות. הלוא כבר חויינו כמה וכמה חודשי אלול שבהם החלטנו החלטות, התמלאנו תקוות, אמרנו בליבנו שעכשיו נשתנה ונהיה אחרים - וכלום, לכאורה, לא קרה. אלול נסתיים, החגים חלפו, והכול כמו

טור אישי
זלמן רודרמן

לברך את עמו ישראל

לדמויות מרכזיות בכל הקשור לענייני יהדות ביישוב. יום אחד החליט אב המשפחה להתחקות על שורשיו. התוצאה הייתה, איך לומר זאת - הרת-גורל. פתאום התברר לו כי הוא... כהן. כהן הנשוי לגיורת, דבר שכידוע האסור מהתורה. דינם של הילדים, אגב, הוא שהם 'חללים' (כלומר התחללו מהכהונה והם כ'ישראלים' לכל דבר). מה עושים? - החל מסע בירור אצל רבנים. אחד הרבנים (כך מספר יוסף) גער בו: "בשביל מה בכלל היית צריך לחטט בשורשיך המשפחתיים ולהביא על עצמך צרות!...". אבל השורה-התחתונה הייתה שאין מנוס ועל ההורים להתגרש. זה היה משבר עצום לבני הזוג (וכמובן גם לילדיהם) שחיו באהבה, אחווה, שלום ורעות.

יוסף מתרגש. הוא זוכר כיצד בכל אותה תקופה של בירור וליבון הסוגיה היה החב"דניק הכהן יוצא לפני ברכת-כוהנים מבית-הכנסת החוצה (כך דינו של כהן הנשוי לאישה האסורה עליו). ואז הגיע שלב ההחלטה הכואבת אך הבלתי נמנעת - להיפרד. "הדיינים ססידרו להם את הגט בכו בשעת מעשה ביחד איתם", יודע יוסף לספר. הוא גם לא ישכח את נשיאת הכפיים הראשונה של החב"דניק מעל הדוכן בבית-הכנסת, מיד לאחר מתן הגט. "זה היה משהו שקשה אפילו לתאר במילים. ההתרגשות שלו ושל הציבור כולו הייתה אדירה. אמות-הסיפים כאן נעו..."

כעבור תקופה עזב החב"דניק את היישוב ועבר להתגורר בעיר מסוימת בצפון. כל הסיפור הזה אירע לפני זמן לא-רוב. לפני חודשים מספר נפטר החב"דניק בפתאומיות מדום לב, והוא בראשית שנות ה-50 לחייו. עיניו של יוסף מצטעפות. "אנחנו פה קיבלנו את הבשורה הקשה בשברון-לב", הוא אומר. "נסתרות דרכי ה'", מוסיף יוסף, "אבל בין החברה' כאן היה איזה 'דיבור', שאולי היה עליו 'לתקן' את העניין ולאחר שעשה זאת, הושלם תפקידו בעולם." זהו אי-כך הסיפור. סיפורן של נשמות יהודיות ביישוב קהילתי השוכן על גדתו המזרחית של הירדן והמשקיף אל הכינרת התכולה. ■

הנה סיפור אנושי לא-שגרתי שנחשפתי אליו לפני כשבועיים. אינני מספר אותו מתוך כוונה להעביר דרכו מסר מסויים, שכן אני בעצמי מתקשה להניח אצבע על פואנטה מרכזית אחת לסיפור. הסיבה שבחתי לספר לכם אותו היא שהוא פשוט נגע לליבי.

ובכן, זה מתחיל בכך שסוף-סוף אחרי כמה וכמה קציים שבהם רק דיברנו ותכננו "לעשות משהו, כל המשפחה יחד", הפעם גם הצלחנו להגשים זאת: נופשון בן יומיים בצימר חביב עם נוף מרהיב, ביישוב קהילתי השוכן על גדתו המזרחית של הירדן והמשקיף אל הכינרת התכולה. עברו עלינו - אם בכלל- זאת שאלתם... - יומיים נעימים ומועילים מאוד.

לאיש שקיבל את פנינו בפתח הצימר ואף נתן לנו תדרוך קצר קוראים מיקי. שערו הארוך במקצת, שרוק היה לאחור ושתי עיניו האירו אלינו בידדותיות. כששאלנו לגבי מיקומו של בית-הכנסת המקומי (שאת עצם קיומו וידאנו עוד קודם בואנו), השיב לנו מיקי תשובה מפורטת שכללה את זמני התפילות. "כעת גם אנחנו בונים כאן מקווה!", הוסיף בנימת גאווה.

שליטתו בזמני התפילות כמו גם ה"אנחנו בונים" בקשר למקווה - דברים שלא דווקא התחברו בטבעיות לחזונו החיצוני - גרמו לנו לתהות מעט יותר על קנקנו. "אני עוד לא ממש דתי, אבל 'בדרך'", הסביר מיקי בחיוך והוסיף, "זה בזכות אשתי שחזרה בתשובה לפני כמה שנים. היא התחילה דרך שיעור ב'תניא' שארגן כאן חסיד חב"ד מהיישוב". מיקי נקב בשמו.

"מה, יש כאן חב"דניק?!", התלהבנו. "כבר לא", ענה מיקי אגב הנמכת טון, וסיפר לנו בקצרה את סיפורו המאוד-לא-פשוט של אותו חב"דניק.

גרסה מלאה יותר של הסיפור שמענו כעבור שעות מספר, בין מנחה לערבית, מפיו של יוסף, תושב המקום ומעמודי-התווך של בית-הכנסת.

יוסף, המוכר לפרנסתו ציוד משרדי, חזר גם הוא בתשובה. הוא עשה זאת לפני שנים, כתושב המקום. כיום, בניו לומדים בתלמוד-תורה בטבריה ובנותיו מתחנכות באולפנה בחיספין. "המקווה שאנחנו בונים כאן, בתום מסע שכנוע ארוך של התושבים, יהיה גם לפי שיטת חב"ד", בישר לנו תוך כדי שיחה, בהצביעו על שלד בנוי, לא-הרחק מבית-הכנסת. שוב המקווה ושוב חב"ד, וזה הוביל אותנו להתעניין אצלו ביתר פירוט בסיפור חייו של החב"דניק שהוא ש"כבר לא".

ובכן, גיבור סיפורנו, איש באמצע החיים, צמח ובא מרקע לא-דתי. הוא התחתן עם גיורת ולזוג נולדו כמה ילדים. בשלב מסויים חזרה המשפחה בתשובה ונקשרה לחב"ד (לא ברור אם לתהליך הגיור של האישה היה או לא היה קשר ישיר לחזרה בתשובה של הבעל). ילדיהם גדלו בעוד ההורים נהפכו

קרה בכפר

שרון גושן

ערב חינוך מרתק

כאלף איש ואישה מתושבי כפר-חב"ד והסביבה גדשו במוצאי 'שבת חזון' את אוהל האירועים שליד בית-הכנסת 'בית מנחם'. הערב יוחד לנושא התמודדות והצלחה עם הנער המתבגר והוא אורגן על-ידי ועדת החינוך שע"י ועד כפר-חב"ד.

את הערב הנחה חבר ועדת החינוך, הרב שלמה גרברצ'יק. דברי פתיחה הושמעו מפי הרב יקותיאל גרין שקישר בדבריו בין בניין בית-המקדש לבין בניין הבית של כל אחד ואחד בחינוך ילדיו. לאחר מכן נשא דברים ראש ישיבת 'מאור מנחם' ברחובות, הרב"ג חיים אהרן.

לבמה הוזמן המרצה המרכזי של הערב, הרב אברהם-מרדכי סגל, מנהל מכון 'כיוונים' העוסק בהדרכה והנחיית הורים ומחנכים. הרב סגל הציג את סרטו החדש "על פי דרכו". לאחר מכן הוקרן הסרט שעוסק בהתמודדות של נער מתבגר החש לחוץ בין דרישות הישיבה לציפיות אביו הנוקשה. הקהל הרב חש הזדהות רבה עם גיבור הסרט ועיניהם של רבים מהצופים דמעו במהלך ההקרנה.

בחלקו השני של הערב התקיים פאנל מרתק של אנשי חינוך המתמחים בגיל ההתבגרות, כאשר אל הרב סגל מצטרפים הרב מנחם-מענדל גורביץ', משפיע בישיבת 'אור שמחה' וחבר ועד כפר-חב"ד וכן הרב דוד זילברשטרם, מחנך הכיתה הגבוהה בחדר 'אהלי תורה'. את

הפנאל הנחה הרב שחר שאער, מנהל בית-ספר בראשי-העין וחבר ועדת החינוך. השאלות הרבות והתשובות המרתקות עליהן הותירו את הקהל מרותק למקומו עד לאחר השעה 1:00 בלילה. גם בסיום הערב באופן רשמי, בשעה 1:20, הוסיפו קבוצות של הורים ואנשי חינוך בשיח חינוכי.

לקהל חולקה תשורה אקטואלית ושימושית - "פנקס כיס להצלחה עם המתבגר". בפנקס הדרכה להורים אשר תסייע להם בזיהוי סימני מצוקה של המתבגרים, בצד 'טיפים' להתנהגות נכונה ויעילה עם הנער המתבגר. הפנקס חולק בתרומתו של מכון 'שיג ושיח' בהנהלת הרב שלמה גרברצ'יק. את הערב המוצלח ארגן מזכיר ועדת החינוך, הר' עופר דיסון.

ירחי כלה בישיבה המרכזית

מאות חסידים שוחרי תורה נטלו חלק במעמד 'ירחי כלה' שהתקיים ביום חמישי, י"ח במנחם-אב, בסמיכות ליום הסתלקותו של הגה"ק המקובל רבי לוי-יצחק שניאורסון, אביו של כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו. במשך כעשר שעות גדש הקהל את היכל ישיבת תורת-המרכזית, שם התקיים המעמד, ושתה בצמא את דברי הרבנים הגאונים שליט"א.

דברים בהלכה ובדרוש השמיעו ה'ראשון לציון' הגר"ש עמאר שליט"א, המד"א של כפר-חב"ד הגרמ"ש אשכנזי שליט"א, הגר"א לנדא שליט"א, מראשי הישיבה, רבה הראשי של קריית-גת, הגר"מ הבלין שליט"א, ראש כולל 'פעמי יעקב' ברחובות, הגר"מ אהרן, המשפיע הראשי של הישיבה, הגרש"ז גופין שליט"א, ראש מכון 'היכל מנחם' בירושלים ורבה של רמת-שלמה, הגר"י הבלין, הרב ד"ר אברהם סופר, מגדולי המומחים בארץ בתחום ההלכת-ירפואי והרב מרדכי הסופר, מראשי מערכת הכשרות של הגמ"ל לנדא, רבה של בני-ברק.

קמפ גן לשדר אל "חכילי הרבי"

פון סלאנים קיין ליובאוויטש

קריית החינוך בכפר-חב"ד ב' זכתה לארח בט"ו במנחם-יאב את החתונה הגדולה של חצר בית סלאנים. החתן הינו נכדו בכורו של האדמו"ר שליט"א, בן לבנו הרה"צ רבי יצחק וינברג, והכלה היא נכדת הגאון רבי זושא לוריא, דומ"ץ בחסידות ויז'ניץ.

בצד אלפי החסידים והמוזמנים השתתפו בשמחה גם רבים מתושבי כפר-חב"ד, בהם תלמידיו לשעבר של האדמו"ר שליט"א שבמשך

שנים נמנה עם ראשי ישיבת תות"ל בלוד. כמו כן כיבדו את החתונה בנוכחותם, המד"א הגרמ"ש אשכנזי שליט"א, יו"ר ועד הכפר, ר' בנימין ליפשיץ, משפיעים ועסקנים.

התנצלות ותיקון

בידיעה שהופיעה בגיליון הקודם על התהלוכה והפאראד של ל"ג בעומר בכפר-חב"ד, נשמטו בטעות מצערת שנבעה מחוסר שימת לב שמותיהם של המנצחים הראשיים על המלאכה - הר' שחר שאער והר' שי רפאל שפעלו ללא לאות להצלחת התכנית. תהא משכורתם שלמה מאת ה'.

ברכות עד בלי די!

לחבר מערכת 'הכפר של הרבי',
הכותב המוכשר והנעלה

החתן הת' **לוי-יצחק שייקביץ יחי'**

לרגל בואו בקשרי השידוכין
עב"ג דבורה-לאה רוזנשיין תחי'

מזל-טוב! מזל-טוב!

יהיה הבניין עדי עד ותתקיים בכם ברכת שמים

הרס ובנייה

ידיים הרסניות השחיתו לאחרונה את משטח הגומי המרצף את גן המשחקים החדש בשכונת לוי יצחק ב', וקרעו קרעים בסוכך המצל על הגן. יו"ר הוועד ר' בנימין ליפשיץ קורא לציבור לגלות ערנות ולעמוד על המשמר מפני מעשי ונדליוזם.

במקביל החלו עבודות שיפוץ ושכלול גן המשחקים בשיכונים החדשים. שטח רחב ידיים הוכשר לצורך קליטתו של מתקן משחקים ענק. כמו כן הורחב שטח ארגזי-החול לפעוטות והוספו נדנדות בגן. דרך חדשה נסללה באבנים משתלבות אל הגן וממנו אל בית-הכנסת 'נחום יצחק' הסמוך.

שליח מהכפר

תעודת זהות

שם: בנימין קרניאל
 גיל: 47
 מקום שליחות: גדרה
 ילדים: 6
 נכדים: 3
 תפקיד: שליח הרבי
 המקומות שבהם למדת תלמוד-תורה: תלמוד-תורה כפר-חב"ד (אז היה מוסד חינוך אחד לבנים. למדתי בו מכיתה ז', אז הגענו לגור בכפר) ישיבה קטנה: תות"ל לוד ישיבה גדולה: תות"ל כפר-חב"ד

ר' זלמן בוטמן ע"ה. כמו"כ ר' מאיר פריימן ע"ה - תלמיד-חכם וחסיד אמיתי שהיית לו נוכחות משפיעה ביותר, והוא היה הרוח החיה בבניית 'בית נחום יצחק'. כמוכבן שאי אפשר לראות את הקהילה ב'שיכונים' ללא המשפיע הדגול ר' זלמן שיחי' גופין.

המורה האהוב עליך ביותר מימי לימודך בכפר?

ר' גד שיחי' ויינקרט. הוא הקל עליי מאוד את תהליך ההתאקלמות בכפר, וגם פתח לי צוהר ללמוד החסידות.

מתגעגע לכפר-חב"ד?

נמצא שם פעם בשבוע וביתר הזמן עסוק מידיי מכדי להתגעגע.

מהו בעיניך 'כפר-חב"ד'?

כל הרגעים החסידיים בכפר שלא נגמרו אף-פעם: חלוקת מצה של הרבי, התועדות י"ט כסלו, השידורים כולל צפירות המכוננית של ר' משה סלונים שהעירו מהשינה ועוד ועוד.

בין-הזמנים בכפר-חב"ד - האם זה אומר לך משהו מיוחד? מזכיר זכרונות מיוחדים?

לימוד שולחן-ערוך בשטיבל.

מהי המחשבה המיידית העולה בראשך כשאתה נכנס לכפר-חב"ד?

למי ללכת קודם - לאמא או לשוויגער...

איך מצליחים לחנך ילדים במקום השליחות ללא סביבה חמה ככפר-חב"ד?

כמו יהודי טוב, אענה בשאלה: איך מצליחים לחנך ילדים ללא בית של שליחות?

'שיא' מיוחד אליו הגעת במהלך בעבודת השליחות שלך?

בניין חדש ומפואר לבית-חב"ד, עם כ 150 משפחות הקשורות אליו. החודש פתחנו שם בשעה טובה גם מקווה לגברים. בנוסף לכך, בכל יום שאני מרגיש שפעלתי משהו עם יהודי זהו שיא-השיאים בעבורי.

רגע בלתי נשכח עם הרבי?

היה הרבה רגעים ב"ה. אחד מהם, כאשר ההול לפני 'גן-עדן תחתון' מפוצץ מאנשים שנוסעים בלילה. הרבי עולה מתפילת ערבית, יוצא מהמעלית ואומר לכולם "פאר געזונטרהייט און הערן בשורות טובות". אחר כך פונה במבט אישי לרעייתי ואומר לה "פאר געזונטרהייט" ופונה אליי אישית ואומר "מזאל הערן בשורות טובות"; נכנס לגן-עדן התחתון

כפר-חב"ד של אז וכפר-חב"ד של היום - מה השתנה?

אינני חי ב'כפר-חב"ד של היום'. אולם "אז", בעקבות מיעוט בתי-חב"ד ברחבי הארץ מחד, מבצעים חדשים והוראות תכופות מהרבי מאידך, כפר-חב"ד של פעם היה מקום של 'אקשן מבצע' בלתי פוסק. אנו ילדי הכפר היינו שותפים לו בעיקר בכך שהמאוסים מבינינו (זכות פרוטקציה או אבא שבא 'למבצעים') הצליחו לעלות על רכב צבאי שנסע למבצעים לסיני, לרמת-הגולן או לפחות לתל-נוף. אם לא הצלחנו בכך, יכולנו לפחות לבוא ולבלבל קצת את המוח בצא"ח... עד היום אני זוכר את השלט בחמ"ל של צא"ח "מי שאין לו מה לעשות, שלא יעשה את זה פה". ייתכן שאני באופן אישי זוכר זאת טוב יותר, שכן אבי ר' עמוס ע"ה תמיד התמסר באופן מיוחד ל'מבצעים' ואף דאג וטרח להשריש זאת גם בנו.

זכרון-ילדות בלתי נשכח מכפר-חב"ד?

זכרון-ילדות ראשון מהשבת הראשונה בכפר: חסיד מפורסם מתנדנד ומתנהג כמו שמתנהגים אחרי הרבה 'לחיים'. קודם לכן לא הכרתי תופעה כזאת.

זיכרון נוסף: כל הכפר נוסע לקבל את ה'שלוחי קודש' של תשל"ו או תשל"ז. כשהדלת של בית-הנתיבות נפתחת והשלוחים נראים בפתח, עוברת בי המחשבה שעיצבה את חיי: אני בעזרת ה' אהיה שליח.

דמות כפר-חב"דית נערצת?

כשהגעתי לכפר בתור ילד בן 12 וקצת, "עוף מזור", התייחסו אליי כמה מבוגרים בקירוב. ביניהם החסיד ר' פוליע כהן ע"ה, שסיפר לי הרבה סיפורי-חסידים וכן ר' משה סלונים ע"ה שהיה קשור לאבי ע"ה עוד מימי מגורינו ביישוב ברוש. כמו כן, מי יכול לשכוח את ר' זושא הפרטיון ע"ה. בנוסף לכך, ר' צבי גרינוולד (יבדלח"ט) בדרשות ה'מוסר' שלו בת"ת - הרשים אותי מאוד.

בית-הכנסת שבו התפללת בכפר (דמויות וזכרונות)?

ה'ליובאוויטשער שטיבל' שהינו הגרסה הראשונה של 'בית נחום יצחק'. זה היה כמה אזכורים שסגרו מתחת לבניין בשיכונים, והצפיפות שם הזכירה את 770. הדמות הבולטת והמנהיג הבלתי מערער היה החסיד

חידת הכפר

מאת איז'ו פרומר

קוראים נכבדים

לפניכם חידת הגיון, המשלבת ידע מוקדם בסיסי, עיון וחיפוש במקורות חב"דיים, והיבט נכבד של חשיבה מילולית.

הפרס לפותר/ת ראשונה את החידה על כל חלקיה - **תווי קנייה בסך 500 ש"ח בצרכניית 'היפר ליפסקר'**, המלווה ונותנת החסות לחידה. באם בתוך חודש ימים מיום פרסומה לא תיפתר החידה - **יעלה סכום הפרס ב-500 ש"ח נוספים** (וכן הלאה בכל חודש, עד לפתרון החידה).

כללי החידה:

- את התשובות, בצירוף שם מלא ומספר טלפון/פלאפון, יש לשלוח לכתובת הדואר האלקטרוני ChidatHakfar@gmail.com בלבד.
- תתקבלנה אך ורק תשובות **מנומקות ומפורטות**. כלומר - יש לפרט ולהסביר כיצד כל אחד מן הקטעים בחידה מתקשר לפתרונה באופן מובהק. **כל שורה** מכילה רמז אחד או יותר. ניחוש או 'הימור' על התשובה - דהיינו פתרון ללא הסבר - לא יהיה קביל (גם אם התשובה עצמה נכונה).
- הזוכה יהיה הראשון שיפתור נכונה את החידה **במלואה**.
- הזכות לקבלת הפרס נתונה לתושבי כפר-חב"ד בלבד.
- מערכת 'הכפר של הרבי' הינה הסמכות האחרונה בכל הנוגע לקביעת הזוכה ו/או טיב התשובה. שיקול דעתה הבלעדי יכריע בכל מקרה של ספק או אי-בהירות בנוגע לחידה ולכלליה.
- מדי פעם יופיעו רמזים לפתרון החידה, במקומות ובזמנים שונים, על-פי החלטתה של מערכת 'הכפר של הרבי'.
- מערכת 'הכפר של הרבי' שומרת לעצמה את הזכות לפרסם תשובות שונות שהתקבלו במערכת הדואר האלקטרוני, אף אם אינן מכילות את התשובה הנכונה ו/או המליאה. כל השולח תשובה כלשהי לכתובת הדואר האלקטרוני המצויינת לעיל, מביע בזאת אוטומטית את הסכמתו לכך, כמו גם לכל שאר תנאי החידה.

וזאת למודעי - החידה עצמה איננה פשוטה. אך בהחלט ניתן לומר שכאשר יש 'כיוון' לפתרון, הרמזים הינם די ברורים וניתנים לפענוח. מפעם לפעם - ובהתאם להיענות - נפרסם חידה כזו, כאשר תמיד היא תעסוק בעניינים או מושגים חב"דיים מובהקים.

התשובה לחידה הראשונה שלפניכם, הינה שמו של **ספר חב"די ידוע**:

**הָאֵב אַחַז בְּדָבָר הַכֹּרֵחַ,
אֶךְ הַגִּעְגּוּעַ נִשְׁאָר, כְּפִי הַמְּנַהֵג הַחֲסִידִי.
הַלְבֵּן רֶשֶׁם בְּכָלִי הַסּוֹפֵר,
הַתְּמִים עֶרֶךְ - וּמִצֵּב הַרוּחַ הַשְׂתֵּפֵר.
קָחוּ עִכְשׁוּ אֶת הַיָּד וְהַתְּחִילוּ בְּשִׁטְפָה,
וּבְאֵם תְּצַלְיֵחוּ - תַּעֲמְדוּ בַּפְּנֵה!**